

Trina
21-1-83
(41)

Hội Nghị Hợp Tác Kinh Tế Thái Bình Dương: Sự vắng mặt của Việt Nam

Tôn Thất Thiện

Hội nghị Hợp Tác Kinh Tế Á Đông và Thái Bình Dương (APEC: Asia and Pacific Economic Cooperation Forum) họp trong tuần vừa rồi tại Seattle, tiểu bang Washington, trên bờ biển Thái Bình Dương, về phía bắc của San Francisco. Có 15 quốc gia tham dự hội nghị này, trong đó có Hoa Kỳ, Canada, Australia, Nhật Bản, Trung Quốc, Nam Hàn, các thành viên của tổ chức ASEAN. Hội nghị này có một tầm quan trọng đặc biệt cho các quốc gia Á đông nằm ven bờ Thái Bình Dương vì nó là cơ hội cho đại diện các quốc gia này bắt mạch các quốc gia Tây Phương trong vùng để lấy quyết định về chiều hướng sách lược kinh tế của mình kinh tế của mình.

Hội nghị năm nay có một tầm quan trọng đặc biệt hơn vì nó là dịp chính phủ Hoa Kỳ công bố chính sách mới của họ về Á Đông. Chính phủ Hoa Kỳ, qua những tuyên bố của Tổng Thống Clinton, ngoại trưởng Christopher, và những viên chức tháp tùng ông Clinton, nhấn mạnh rằng từ nay có một sự "chuyển hướng" từ Âu châu sang Á châu. Á châu nay sẽ là ưu tư chính của Hoa Kỳ.

Đây là một sự chuyển hướng rất lớn, nếu ta nhớ lại những gì xảy ra trong mấy thập niên trước đây, sau Thế chiến thứ II, mà Việt Nam là nạn nhân chính. Trong những năm 1945-1954, vì chính sách dành ưu tiên cho Âu châu ("Europe first") chính phủ Truman, tuy muốn thấy Việt Nam được độc lập, nhưng phải chịu Pháp và chỉ làm áp lực nhẹ trong vấn đề trao ngay toàn chủ quyền cho chính phủ Sài Gòn, với kết quả là họ đặt phe quốc gia vào thế yếu tâm lý và chính trị và mở đường cho cộng sản chiếm ưu thế cho đến năm 1954. Sau đó, thời Nixon, chính sách dành ưu tiên cho Trung Đông và yểm trợ Israel của Kissinger đã đưa đến sự rút lui của Hoa Kỳ ra khỏi Đông Nam Á và mở đường cho cộng sản chiếm Miền Nam năm 1975.

Rồi những năm sau đó Hoa Kỳ dồn tâm trí vào vấn đề Trung Đông, và sau Trung Đông, vào Nga Sô và Đông Âu. Trong những năm qua, Hoa Kỳ khám phá sự kiện là vấn đề Trung Đông là một vấn đề phức tạp không thể giải quyết trong một ngày và ảnh hưởng của Hoa Kỳ có giới hạn. Về phía Nga Sô và Đông Âu, vấn đề đã tự giải quyết từ trong, và từ nay Nga không còn là một mối đe dọa lớn đối với Hoa Kỳ nữa.

Đồng thời, Âu Châu đang tập hợp và thành một khối kinh tế có thể là một thị trường cho Hoa Kỳ, nhưng lại vừa tụt xuống sau khối Á Châu Thái Bình Dương. Ngày nay, 12 quốc gia khối Âu Châu chỉ chiếm 35 % của xuất cảng

Dương. Ngày nay, 12 quốc gia khối Âu Châu chỉ chiếm 35 % của xuất cảng Hoa Kỳ trong khi 14 quốc gia Á Châu và Thái Bình Dương chiếm 40 %. Thêm nữa, cán cân mậu dịch Hoa Kỳ với Âu Châu (và Nam Mỹ) thặng dư, trong khi cán cân mậu dịch của Hoa Kỳ với khối Á Châu bị thiếu hụt 80 tỷ đô la, trong lúc mà Hoa Kỳ đang bị suy thoái kinh tế (recession) nặng.

Cuối cùng, trong khi các quốc gia Tây Phương và Hoa Kỳ đang quằn quại trong suy thoái kinh tế, và mức độ phát triển không nơi nào quá 4 % mỗi năm thì toàn thể Á Đông mức độ phát triển trung bình trong thập niên qua là 8-10 %. Rất nhiều triệu chứng cho thấy rằng đà phát triển này sẽ tiếp tục trong những năm tới, và lợi tức trung bình của dân trong vùng càng ngày càng tăng, n.l. dân càng ngày càng giàu và càng là khách hàng tốt của Hoa Kỳ. Lợi tức trung bình của dân Singapore, chẳng hạn, nay là 15000 đô la mỗi năm!

Khi nói đến dân trong vùng, ta phải nhấn mạnh là trong nhóm này không có Việt Nam Xã Hội Chủ Nghĩa. Mà cũng vì Việt Nam đang bị một chính quyền "xã hội chủ nghĩa" cai trị nên mới như thế. Cũng cần nhấn mạnh là trong số các quốc gia tham dự APEC không có Việt Nam. Vì lãnh đạo hiện tại đã đạt "đỉnh cao của trí tuệ" và có "tinh thần cách mạng Mác-Lê" cao nên Việt Nam không thể được liệt vào hàng những quốc gia có tầm vóc đáng kể về kinh tế để đáng được mời tham dự những hội nghị quốc tế quan trọng như thế.

Ngày nào Đảng Cộng Sản Việt Nam còn nhất quyết bám vào "con đường mà Bác Hồ đã lựa chọn" - con đường xã hội chủ nghĩa Mác Lê - và căn cứ vào đó để duy trì một chính quyền độc tài độc đảng với khả năng làm mưa làm gió gây bảo lụt kinh tế và chính trị, thì Việt Nam tất nhiên sẽ tiếp tục chiếm địa vị độc đáo và độc nhứt (toàn là độc) ở Á Châu: hoặc cầm đèn đỏ về lợi tức trung bình hàng năm, hoặc đứng ngoài nhìn vô những hội nghị kinh tế quan trọng như APEC, hoặc đứng ngoài hành lang những tổ chức như ASEAN.

Ottawa
21/11/93

Ngô.

n.l. = "nghĩa là" (càd, i.e.),
không phải là: "nói là".